

Få fart på Bergen!

HØYRES ALTERNATIVE BUDSJETT 2022

Bergen er verdens vakreste by, og vi som bor her mellom de syv fjell er stolte av stedet vårt. Likevel finnes det en rekke utfordringer. Problemet er bare at løsningene faller utenfor det de som styrer har vilje til å gjøre noe med. Derfor fremmer vi i Høyre vårt alternative bybudsjett for 2022. Her viser vi våre prioriteringer dersom vi fikk styre.

For mye stopper opp i Bergen. Det skyldes ikke mangel på stå-på-vilje blant bergenserne, men fordi politikerne for ofte leter etter grunner til å si nei istedenfor å si ja. Sånn kan vi ikke ha det.

Definisjonen på en vellykket by er dens evne til å tiltrekke seg folk, liv og røre. Da trengs utdanning i verdensklasse som fører videre til gode jobber, et sted å bo og et sett av tjenester som står klare den dagen vi trenger det. I dag er Bergen dessverre best på å skremme bort.

Skolebyråden leverer knapt skolesaker. Boligbyråden sier nei til bygging i Bergen og sender innbyggere ut av kommunen. Finansbyråden bruker mer enn han klarer karre til seg i eiendomsskatt. Eldrebyråden kutter valgfriheten til de som er gammel nok til å bestemme selv. Byrådslederen sitter og ser på at befolkningsveksten blant unge stopper opp, samtidig som Bergen taper kampen om barnefamiliene. Det lover dårlig for fremtidens jobbskaping.

Både tid og penger sløses bort hver gang det offentlige påtar seg ansvar som private, ideelle og frivillige gjør både billigere og bedre. Mangfoldet i tjenestene blir mindre, kostnadene høyere og tjenestene dårligere for de som trenger kommunen mest.

Byen stopper opp når de som styrer gir løsninger ingen har bedt om, på problemer som ikke finnes og kommer med svar på spørsmål ingen har stilt.

Høyre vil ha kunnskap i skolen, valgfrihet i omsorgen og en grønn by vi har råd til å bo i. Da må Bergen være mer enn en labyrint der alle veier fører ut av byen. Vi må snu tilbake byen som i dag er snudd på hodet.

Det er på tide å **få fart på Bergen!**

**Eiendomsskatten
halveres i perioden**

**Kutter skatten med
90 millioner i 2022**

Harald Victor Hove

Gruppeleder

Leder av utvalg for finans,
kultur og næring

**15 millioner til å
tette pandemiens
kunnskapshull**

Eivind Hermansen

Utvalg for barnehage, skole og idrett

**Billigere SFO for
familier med
inntekt under
700 000 kroner**

Marte Leirvåg

Utvalg for barnehage, skole og idrett

**Etter- og
videreutdanning
av lærere for
4 millioner kroner**

Eivind K. Nævdal-Bolstad

Fraksjonsleder,
utvalg for barnehage, skole og idrett

**5 millioner i økt
aktivitetstilbud
for eldre, enten
de bor hjemme
eller på sykehjem**

Herman Friele

Utvalg for helse og sosial

**Styrker innsatsen
mot psykisk
uhelse med
4 millioner**

Kjersti Pettersen

Utvalg for helse og sosial

**15 millioner til
kvalitetsmat
for eldre**

Hilde Onarheim

Gruppenestleder
Leder av utvalg for helse og sosial

10 millioner i tiltakspakke for næringslivet

Renate Hjortland

Utvalg for finans, kultur og næring

Over 30 millioner kroner i økt sparing

Anette Strand

Utvalg for finans, kultur og næring

12,5 millioner til blå klima- og miljøtiltak

Chris Jørgen K. Rødland

Utvalg for miljø- og byutvikling

Over 6 millioner til strakstiltak og brannsikring av Arboretet

Charlotte Spurkeland

Fraksjonsleder,
utvalg for miljø- og byutvikling

10 millioner mer til trygge skoleveier

Lise Ramsøy

Utvalg for miljø- og byutvikling

15 millioner til økt vei-vedlikehold

Didrik Fasmer

Utvalg for miljø- og byutvikling

Innhold

Skole.....	7
Kunnskap i skolen.....	7
Bergen skal ha de beste lærerne	8
Tette pandemiens kunnskapshull	8
Økt trivsel, mindre mobbing og egen skolepsykolog	9
Skolebesøk for bedre læringsutbytte.....	9
Norges mest digitale skole.....	10
Forsterket innsats mot frafall	10
Bekjempe ungdomskriminalitet.....	11
Barnehage.....	12
Læring gjennom lek i barnehagen	12
Utvidet åpningstid i barnehagen	13
Gangavstand til barnehagen	13
Gode barnehager er avgjørende – ikke hvem som driver dem.....	14
.....	15
Idrett	15
Styrket finansiering av Åsane Arena og klubbeide idrettsanlegg	16
FYSAK i alle bydeler.....	16
Større ambisjoner med ny idrettsplan.....	16
Helse, sosial og omsorg.....	18
Hjelp når du trenger det	18
Bedre barselomsorg	19
Et bedre barnevern	19
Ungdomshelsestasjon	19
Studenthelse- og trivsel	20
Kraftsatsning mot psykisk uhelse	20
Ung sommerjobb	20
Livskvalitet og aktivitet for personer med utviklingshemming og funksjonsnedsettelse.....	21
Trygg, meningsfull alderdom	21
Høyre lanserer matpakke for eldre – kvalitetsløft for ernæring	22
Innsats mot demens	22
Få fart på sykehjemsbyggingen.....	23
Verdig rusomsorg – aktivitetshus i sentrum.....	23
Næringsliv og jobbskaping.....	24
Få fart på jobbskapingen igjen	24
Få fart på næringslivet igjen	24
Kultur.....	26

Ta vare på kulturskattene	27
Istandsettelse av Kjødetomten	27
Realisering av Griegkvartalet	27
Styrke amatørkulturrådet	28
Studentkultur	28
Litteraturbyen Bergen	28
Arboretet	28
.....	29
Klima og miljø	29
Grønt skatteskifte	30
Mobilitet	30
Grønnere by med blå løsninger	31
Miljøgranskning	32
Redusert bruk av plast på lekeplasser og kunstgressbaner	32
Byutvikling	33
En grønn by vi har råd til å bo i	33
Flere barnefamilier – få fart på boligbyggingen	34
God byarkitektur	36
Et levende sentrum	36
Finans: Høyres endringsforslag til tallbudsjettet	37
Balanse inkl. finanskostnader	38
Mer igjen for pengene med effektiviseringer	38
Mindre byråkrati – bedre tjenester	38
Høyres prioriteringer i driftsbudsjettet	39
Høyres endringer i tilskuddsbudsjettet	41
Høyres endringer i investeringsbudsjettet	43
Beregning av finanskostnader	43
Investeringer båndlagt gjennom avsetning til Kulturinvesteringer	43
Høyres salderinger og omdisponeringer, drift	44
Forklaringer til salderinger	45

Skole

Kunnskap i skolen

Høyre ønsker en skole med kvalitet og kunnskap, hvor alle elever har like muligheter og hvor innsatsen settes inn tidlig nok slik at færre faller fra og flere kjenner læringsglede. Bergensskolen skal være så god at elevene føler seg trygge på at de har lært det som trengs på vei videre i utdanning, slik at de får seg jobb og muligheten for gode liv. Derfor er vårt mål at ingen barn skal gå ut av Bergensskolen uten å kunne lese, skrive og regne skikkelig.

1. Bystyret ber byrådet innføre en prøveordning med andre fremmedspråk fra 4. klasse
2. Bystyret ber byrådet sikre at det etableres et felles system i Bergensskolen som fanger opp talentfulle elever og for elevene mulighet til å ta fag på høyere nivå
3. Bystyret ber byrådet innføre et eget realfagsprogram i Bergensskolen for elever i 7. – 7. klasse
4. Bystyret ber byrådet innføre koding som valgfag i Bergensskolen
5. Bystyret ber byrådet innføre et talentprogram i realfag for elevene i 8. – 10. klasse
6. Bystyret ber byrådet gå i dialog med Vestland fylkeskommune med mål om å ta over ansvaret for videregående opplæring i Bergen, samt å legge til rette for realfagsgymnas
7. Bystyret ber byrådet innføre krav til skolene om skriftlig halvårsvurdering til elever og foresatte

Etter- og videreutdanning av lærere for 4 millioner kroner

Bergen skal ha de beste lærerne

Bergensskolen har mange faglig sterke, engasjerte og motiverte rektorer og lærere. De jobber hver dag får å gi elevene den kunnskapen de trenger. Læreren er den enkeltfaktoren som betyr mest for elevenes læring. Likevel står det flere titalls lærere i kø for å få etter- og videreutdanning. Høyre vil fjerne køen og gi lærerne den etter- og videreutdanningen de trenger og ønsker, fordi en investering i læreren er en investering i elevenes fremtid.

8. Bystyret ber byrådet avvikle køen av lærere som ønsker faglig påfyll ved å tilby flere lærere etter- og videreutdanning

Tette pandemiens kunnskapshull

Elevene med størst utfordringer var også de som i størst grad falt fra under pandemiens hjemmeskole. Flere kom tilbake til pulten sin og hadde mindre kunnskap enn da de satt der sist. Høyre mener det er avgjørende at elever beskyttes mot ytterligere tap av læring og progresjon, og foreslår å møte økt behov for individuell oppfølging med å

styrke det spesialpedagogiske, helsefaglige og sosialpedagogiske tilbudet i Bergensskolen. Høyre vil i 2022 bruke 15 millioner kroner på å tette kunnskapshull. Dette vil bidra til at flere av byens unge kan sikres et spennende lærings- og aktivitetstilbud i en utfordrende tid.

Høyres mål er at alle barn skal kunne lese, skrive og regne når de går ut av grunnskolen. Da må de grunnleggende ferdighetene prioriteres. Derfor ønsker Høyre å bruke mer tid på basisfagene norsk, matematikk, engelsk og naturfag. Samtidig må elever som trenger ekstra hjelp de første årene, få støtte og hjelp så tidlig som mulig. Dersom vi skal ha mulighet til å hjelpe de elevene som trenger det mest, må vi ha kunnskap om hvordan det står til på hver enkelt skole.

Elevenes ferdigheter må kartlegges tidlig i skoleløpet, slik at man kan sette inn ekstraressurser og tiltak på de skolene som har størst utfordringer. I tillegg er det viktig at undervisningen tilpasses hver enkelt elev. Siden alle barn er forskjellige, må skolen skape læringsglede og mestring gjennom en variert og aktiv skolehverdag.

Når jentene lærer mer enn guttene, har vi et problem i Bergensskolen. Forskjellen i grunnskolepoeng viser at jentene løper fra og guttene faller fra. Derfor må vi våge å teste ut utradisjonelle grep for å tilby en skolehverdag tilpasset den enkelte. Høyre foreslår å søke utdanningsdirektoratet om en prøveordning med kjønntilpasset undervisning.

15 millioner til å tette pandemiens kunnskapshull

9. Bystyret ber byrådet søke om prøveordning med kjønntilpasset undervisning i Bergensskolen som et av flere tiltak for å utjevne forskjeller i grunnskolepoeng mellom gutter og jenter
10. Bystyret ber byrådet iverksette koronatesting av skoleelever, etter modell fra Oslo

Økt trivsel, mindre mobbing og egen skolepsykolog

Skoleeier har plikt til å sikre at alle elever har et læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Ethvert tilfelle av mobbing er et tilfelle for mye. Elevene må bli hørt, foreldrenes bekymringsmeldinger må tas tak i og skolen må ta problemene på alvor. Høyre har høyere ambisjoner for lavere mobbetall enn dagens byråd. Derfor forventer vi at det etableres et system som sikrer at kommunen håndterer mobbing på en bedre måte. Bergensskolen må ha klare og faglig funderte tiltak å iverksette når utrygge læringsmiljø avdekkes.

Det var kanskje lettere å være ung før. Selv om sosiale medier har bragt folk nærmere hverandre, er baksiden av medaljen også usunne kroppsidealer og dårlige forbilder. Stadig flere unge vokser opp uten verktøyene til å håndtere press og prestasjoner. Dette gjør at flere opplever stress, tidsklemme og dårlig samvittighet. Høyre ønsker å forebygge psykisk uhelse blant unge gjennom å styrke tilgangen på skolepsykolog i ungdomsskolen, slik at de som har behov for det også gis hjelp til mestring.

11. Bystyret ber byrådet etablere et system for å håndtere mobbing på en bedre måte
12. Bystyret ber byrådet sikre tilstrekkelig kapasitet i skolehelsetjenesten, spesielt knyttet til skolepsykologer. Herunder ber bystyret om at det leveres en egen sak som adresserer hele innretningen på skolehelsetjenesten fra barneskolen til videregående, for å sikre sømløse overganger

Skolebesøk for bedre læringsutbytte

Selv om Bergen har en av landets aller beste lærere, vet vi at andre har kompetanse som kan gjøre undervisningstilbudet enda bedre. Når lærerne får ta med seg klassen sin ut for å besøke disse, lærer elevene mer og lærerne settes bedre i stand til å nå de mange læreplanmålene.

Det finnes også læreplanmål Bergen kommune hverken har kompetanse eller ressurser for å for å løse på en best mulig måte. Et eksempel på et læringsopplegg som gjør undervisningen bedre, er Redningsselskapet som tilbyr utendørs svømmetrening. Høyre prioriterer derfor dette tiltaket – *Trygg i vann* – med 750 000 kroner som sikrer at dette tilbudet ikke forsvinner for elever i Bergen.

Et annet eksempel er skolebesøk på Troidhaugen, som også bidrar til å oppfylle relevante læreplanmål. Fra hele verden kommer det folk for å lære om Edvard Grieg, samtidig som det finnes elever i Bergensskolen som, på grunn av utfordringer med kollektivtransport, enda ikke har vært på besøk. Høyre mener at kollektivdekningen aldri skal være et hinder for å sikre våre elever den beste læringen. Derfor setter vi av 250 000 kroner til å sikre at skoleklasser som i dag ikke får besøkt Troidhaugen, eller andre tilsvarende institusjoner, skal få muligheten til det.

Høyre setter også av 520 000 kroner for å dekke transportkostnader til Espeland Fangeleir og Gestapomuseet, slik at alle elever i 9. klasse skal dra på besøk ifm. læreplanmål i

historiefaget. I tillegg styrker vi den kommunale driftsstøtten til Gestapohuset med 1 million kroner, for å støtte deres arbeid med lokal historiefremidling.

- 13.** Bystyret ber byrådet innføre et obligatorisk undervisningsopplegg for alle 9. klassinger i Bergen i samarbeid med Espeland Fangeleir og Gestapomuseet

Norges mest digitale skole

Den digitale utviklingen gir nye muligheter for bedre læring. Høyre ønsker å ta i bruk alle verktøy som kan gi mer kunnskap i skolen. Flere elever som har utfordringer med enkelte av de tradisjonelle undervisningsmetodene har god effekt av å lære gjennom dataspill, koding, spille inn podcast eller lage skoleavis. Derfor er vårt mål at Bergensskolen skal være Norges mest digitale for de elevene som har størst utbytte av det. Vi ønsker å etablere digitale læringssentre på alle ungdomsskoler etter modell fra Rothaugen. Slik får flere elever muligheten til å utvikle seg digitalt, og lære gjennom nye digitale verktøy og metoder.

- 14.** Bystyret ber byrådet etablere digitale læringssentre på byens ungdomsskoler etter modell fra Rothaugen. Bystyret ber byrådet sikre at skolene har nødvendige programvarer, med tilhørende lisenser, for å kunne benytte de digitale sentrene på en best mulig måte

Forsterket innsats mot frafall

Tidlig innsats vil alltid være det viktigste for å redusere frafall. Målet må være at Bergensskolen gir elevene det de trenger for å ha en sømløs overgang fra ungdomsskolen til videregående. Likevel må vi også sette inn tiltak for elever som også senere i skoleløpet risikerer å falle fra. Elever som på slutten av 9. trinn mangler de faglige forutsetningene for å bestå videregående skole senere, bør få forsterket opplæring gjennom 10. trinn, sommerferien og begynnelsen av videregående.

Rådgivningstjenesten i ungdomsskolen bidrar til at elevene kan gjøre valg av studieretning som viser seg å være feil i ettertid. Derfor vil Høyre styrke rådgivningstjenesten slik at kvaliteten blir bedre og feilvalgene færre.

VilVite er storleverandør av kvalitetstilbud til Bergensskolen. Høyre vil gjerne gi dem utfordringen med å finne løsningen på hvordan vi skal motivere elever som f.eks. brenner for gaming og koding, men som har mistet læringsgleden.

For enkelte elever vil det være nødvendig med ytterligere oppfølging og tilrettelegging for å forberede eleven på videregående skole. Et slikt skoletilbud bør gis som et valgalternativ når man søker videregående opplæring, og ha løpende opptak gjennom skoleåret. Dette innføres først med en hel skoleklasse, og utføres i samarbeid med Dale Oen Experience, med varighet på fire år.

Nattland oppvekststun er den skolen i Bergen som skal gi et tilbud til hørselshemmede og være kompetansesenter for tegnspråk. Søknad om å starte opp tegnspråk som valgfag ble godkjent av Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet som et prøveprosjekt. Høyre ønsker å avsette midler til gjennomføringen av dette.

- 15.** Bystyret ber byrådet innføre et byomfattende 11. skoleår med løpende opptak, i samarbeid med Dale Oen Experience

16. Bystyret ber byrådet tilby frivillige sommerkurs i norsk og matematikk i samarbeid med kunnskapsmiljøene på Høyskolen, Universitetet i Bergen og ledende bedrifter, som eksempelvis Equinor
17. Bystyret ber byrådet styrke rådgivningstjenesten i ungdomsskolen, for å sikre elever ikke får råd som fører til feilvalg av studieretning på videregående skole. Bystyret ber byrådet innlede samarbeid med Vestland fylkeskommune med mål om økt kvalitet på rådgivningstjenesten.
18. Bystyret ber byrådet ta initiativ til et eget prøveprosjekt med *kodekurs*, i samarbeid med ViilVite, spesielt innrettet mot ungdomsskolen
19. Bystyret ber byrådet om å igangsette prøveprosjekt med tegnspråk som valgfag tilknyttet Nattland oppvekststun, fra skoleåret 2022-2023

Trygge skoleveier

At flere går eller sykler til skolen er viktig både for klima, miljø og for folkehelsen. Høyre vil sikre at barn og unge i Bergen skal ha en trygg skolevei. Høyre setter derfor av ytterligere 10 millioner kroner årlig til dette arbeidet, og 40 millioner kroner investeres i perioden 2022-2025. Midlene skal gå til økt innsats for *Hjertesoner* rundt grunnskolene i Bergen.

20. Bystyret vil trappe opp det viktige arbeidet med å sikre *Hjertesoner* rundt alle byens grunnskoler, med mål om at alle grunnskoler skal ha etablert Hjertesone innen 2025

Bekjempe ungdomskriminalitet

De siste årene har vi sett en økning i ungdomskriminaliteten i flere bydeler. Dette er en utvikling som må snu. Høyre vil prioritere konkrete tiltak som skal bidra til å gjøre byen tryggere. Vi foreslår blant annet en tilskuddsordning til ungdomsklopper og egenorganisert trening. I tillegg ønsker Høyre å opprette SLT-kontakt i hver bydel, som koordinerer alle som driver rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid og sikrer at de møter jevnlig.

21. Bystyret ber byrådet vurdere et prøveprosjekt med LIM, ved en eller flere ungdomsskoler i Bergen. Byrådet bes prioritere bydeler med særlige utfordringer knyttet til ungdomskriminalitet
22. Bystyret ber byrådet etablere et program mot ungdomskriminalitet, inkludert tilskuddsordning til ungdomsklubber, SLT-kontakt i hver bydel (2 bydeler per kontakt), samt tilskuddspost til egenorganisert aktivitet

Barnehage

Læring gjennom lek i barnehagen

Allerede i barnehagen kan man se hvem som har større sannsynlighet for å falle fra i videregående skole mange år senere. Derfor må innsatsen mot frafall i skolen starte allerede i barnehagen. Tiden i barnehagen skal være en god forberedelse til grunnskolen og videre. Det er her barnene får trene på ferdighetene som gjør de i stand til fremtidig læring.

Derfor mener Høyre at barnehagene i Bergen, offentlige og private, må ha de riktige verktøyene for å gi barnene det beste grunnlaget før de begynner på skolen. Derfor foreslår vi blant annet å etablere egne språkteam som kan bistå barnehagene som har særskilte språkutfordringer og en høy andel minoritetsspråklige barn. Høyre vil også sette en nedre grense på minimum 30 prosent norskspråklige barn. Som en forberedelse til skolegangen vil Høyre også prioritere kartlegging av språkferdigheter av førskolebarn, før de begynner på skolen.

23. Bystyret ber byrådet sørge for at alle barnehager i Bergen har en egen plan for mobbing og hvordan mobbing skal bekjempes
24. Bystyret ber byrådet legge frem en plan for å sikre 50 prosent pedagogtetthet i de kommunale barnehagene i Bergen
25. Bystyret ber byrådet etablere et *mobilt språkteam* som kan undervise og veilede barnehageansatte som har et lavere nivå i norsk enn det som er tilfredsstillende
26. Bystyret ber byrådet innføre en standard som setter klare mål for barnehagens språkarbeid med systematisk språkkartlegging
27. Bystyret ber byrådet innføre språktesting av femåringer før skolestart, og styrke norskopplæringen til barn som trenger det
28. Bystyret ber byrådet gi alle barnehageassistenter som ønsker det mulighet til å utdanne seg som barnehagelærer mens de står i arbeid

5 millioner til kompetanseheving i barnehager

Utvidet åpningstid i barnehagen

Vi ønsker også at barnehagetilbudet i Bergen skal være så mangfoldig som mulig, og være tilpasset alle yrkesgruppers arbeidssituasjon. Derfor ønsker vi å få utredet hvordan åpningstidene i våre barnehager kan være mer fleksible, slik at de er tilrettelagt innbyggernes behov. I tillegg foreslår vi å øke pedagogtettheten slik at barnehagene får flere faglærere.

29. Bystyret ber byrådet utrede hvordan åpningstidene i barnehagene kan være mer fleksible, særlig med tanke på utvidet åpningstid

Gangavstand til barnehagen

Det er viktig å sikre god bydelsvis barnehagedekning. I tillegg er gangavstand til barnehageplass et mål for Høyre. Vi vil at alle barnehagebarn skal få tilbud om barnehageplass i sin skolekrets. For å klare dette er vi avhengig av de private for å lykkes. På den måten kan flere gå og sykle til og fra barnehagen, fremfor å bruke bil som fremkomstmiddel. Dette bidrar både til bedre klimaregnskap, og til at hverdagslogistikken for familiene går opp. I stedet for byrådets plan for oppkjøp av private barnehager, ønsker Høyre å ta igjen vedlikeholdsetterslepet for de kommunale barnehagene. For Høyre er barns tilgang til gode lokaler og fasiliteter viktigere enn hvem som drifter barnehagen.

30. Bystyret ber byrådet sikre at alle barn som får tildelt plass gjennom hovedopptaket i Bergen kommune sikres barnehageplass i egen skolekrets, og innarbeide i rullering av barnehagebruksplanen et investeringsprogram for etablering av barnehageplasser som sikrer innfrielsen av en nærbarnehagerett

Gode barnehager er avgjørende – ikke hvem som driver dem

De private barnehagene i Bergen utgjorde, inntil nylig, rundt 70 prosent av byens barnehager. Høyre mener at private barnehager bidrar til å sørge for et godt og mangfoldig tilbud i byen. I motsetning til dagens byråd, mener ikke Høyre at det er et mål i seg selv at flere av byens barnehager skal bli kommunale. Private barnehager scorer bedre enn de kommunale barnehagene i årlige brukerundersøkelser, noe som tyder på at de ikke er noen som helst trussel mot barnehagetilbudet i byen. Høyre er mot byrådets ambisjon om kjøp av barnehager, og vil heller bruke penge på flere barnehageplasser, vedlikehold og bedre innhold.

I årene som kommer må vi sørge for at de kommunale barnehagene rustes opp, samtidig som vi ønsker nye og etablerte private aktører velkommen. Vi vil også si ja til flere utdanningsbarnehager i Bergen.

- 31.** Bystyret ber byrådet inngå en egen avtale med private barnehager om å optimalisere og bedre utnyttelse av barnehagekapasitet. Dette bør gjøres i samarbeid med PBL
- 32.** Bystyret ber byrådet etablere flere utdanningsbarnehager i Bergen, i samarbeid med Universitetet i Bergen, NLA Høyskolen og Høgskulen på Vestlandet

Idrett

Bergensidretten består av mange fantastiske ildsjeler som ønsker bedre idrettstilbud for barn og unge. Vi har frivillige som bruker all sin fritid på å planlegge og tilrettelegge. Disse fortjener å møte en respektfull kommune som bidrar til forutsigbarhet. Da må kommunen også være konsekvent og imøtekommende.

Sykkelkids bidrar til å styrke trafikk- og sykkelopplæringen av elever i Bergenskolen. Høyre vil utvide dette tilbudet til å gjelde alle 4-klassinger og foreslår å styrke bevilgningene.

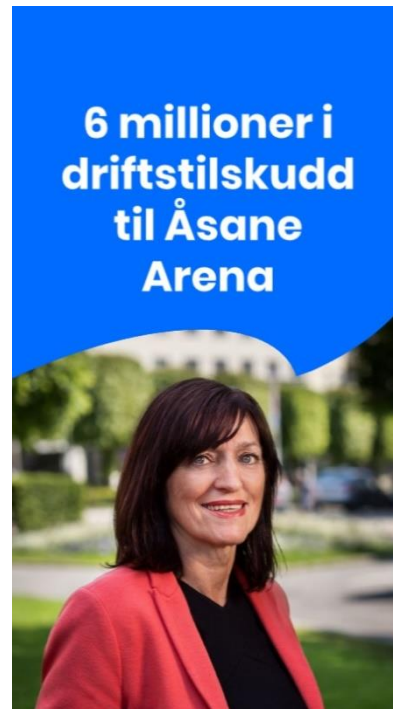
- 33.** Bystyret ber byrådet etablere flere bytte- og låneordninger for idrettsutstyr som kan lånes ut gratis til barn og unge, etter modell av tilsvarende ordninger fra Åstveit, Melkeplassen og Vestkanten
- 34.** Bystyret ber byrådet jobbe med statlige myndigheter for å sikre raskere momskompensasjon til frivillige organisasjoner og idrettslag når nye idrettsanlegg bygges
- 35.** Bystyret ber byrådet utvide *Svøm Bergen* slik at tilbudet går over to år, i stedet for et år som er dagens ordning, for de som har behov for å nå fastlagte kompetansemål

Styrket finansiering av Åsane Arena og klubbeide idrettsanlegg

Åsane Arena er et anlegg i nasjonal målestokk. Det består av en rekke haller, og vil være mulig å drive hele 18 forskjellige idretter. For å sikre gratis tilgang til anlegget og mest mulig aktivitet, vil Høyre øremerke driftstilskudd til Åsane Arena på 6 millioner kroner. Høyre mener også i år at byrådet må gå i dialog med Åsane arena, for å sikre gode løsninger for hvordan parkeringsproblematikken på Myrdal kan løses.

Åsane Arena skilles ut på egen linje i budsjettet, ettersom anlegget er av en så betydelig størrelse. Høyre

også legger til grunn at byrådet kommer tilbake med en egen finansieringssak for realisering av Slåtthaug Arena i privat regi innen sommeren 2022.

Bergen kommune har etablert en søknadsbasert pott for driftstilskudd til klubbeide idrettsanlegg. Høyre vil det kommende året øke denne potten med 10 millioner kroner. For årene fremover legger vi opp til en ytterligere, forutsigbar økning og lover en styrking på 5 millioner kroner årlig fra 2023.

36. Bystyret ber byrådet gå i dialog med idrettsaktørene på Myrdal for å sikre gode løsninger for parkeringsproblematikken i området

37. Bystyret ber byrådet om å fremlegge finansieringssak av Slåtthaug Arena i privat regi innen sommeren 2022. Byrådet bes herunder sikre tak over isanlegget og rammer for driftsopplegget

FYSAK i alle bydeler

FYSAK er et godt supplement til organisert idrett, og gir et tilbud til ungdom som ikke finner seg til rette i eksisterende tilbud. Pågangen er stor på de få anleggene som er. Derfor vil Høyre etablere et FYSAK-tilbud i samtlige bydeler. Stykkevis og delt bygging må erstattes med en helhetlig plan, der alt fra tomteplassing til prioritering inntas for å sikre videre utbygging. Høyre setter av 40 millioner årlig til realisering av FYSAK, noe som vil sikre omtrent ett nytt anlegg i året.

Større ambisjoner med ny idrettsplan

I 2022 skal idrettsplanen rulleres, og det er avgjørende at også Bergen kommune sikrer realisering av anlegg. En rekke prosjekter venter på å bli realisert, og vi vet samtidig at det er flere mindre idretter som mangler gode anlegg for trening og kamp. Idrettsplanen må rulleres med sikte på å gjenspeile ambisjonene kommunen har for idretten som teller nesten 100 000 medlemmer i Bergen.

Det er allerede gjennomført mulighetsstudie for idrettshallen på Mjølkeråen, og hallen vil gi nærmiljøet og skolen et samlingspunkt og gi skolen tilstrekkelig med kroppsøvingsarealer. Prosjektet er også omtalt i skolebruksplanen. Høyre vil realisere tiltaket, og sette av midler i vårt alternative budsjett til prosjektering. Det ligger også gryteklare prosjekter i Bergen som i dag stopper opp i byrådet. Eksempler på dette er prosjektene i regi av *Krohnsminde-alliansen* og *Slettebakken-alliansen*. Prosjektet for utvikling av Krohnsminde Idrettsplass er ferdig regulert og kostnadsberegnet.

Sædalen IL har stort behov for utvikling av sine fasiliteter, og det er fremlagt solide planer for idrettsområdet. Høyre ønsker å realisere planene, og setter av 19 millioner kroner til utvikling av Sædalen idrettspark i vårt investeringsbudsjett.

Det har over lang tid vært rettet kritikk mot kommunen fra svært mange idrettsaktører i Bergen. Aktørene opplever mangel på tilbakemeldinger og beskriver en svak dialog med kommunen i viktige prosjekter for idretten. Høyre ser på situasjonen med bekymring, og forventer at byrådet tar nødvendige grep for forbedring.

- 38.** Bystyret ber byrådet gå i dialog med idrettsaktørene som benytter seg av Bergenshallen og kartlegge opprustningsbehovet til hallen. Videre ber bystyret byrådet sikre at Bergenshallen rustes opp til en akseptabel standard
- 39.** Bystyret ber byrådet sikre kommunal lånegaranti for prosjektet for Krohnsminde Idrettsplass
- 40.** Bystyret ber byrådet gå i dialog med Skansemyren vel og legge en plan for hvordan området ved Skansemyren idrettsplass kan videreutvikles
- 41.** Bystyret viser til at stengte svømmehaller har lagt store begrensninger på tilbudet om svømmeopplæring. Bystyret ber derfor byrådet gå i dialog med frivillige lag og organisasjoner for å tilby forsterket svømmeopplæringstilbud utenom skoletid

Helse, sosial og omsorg

Koronapandemien har ført til flere krevende utfordringer. Særlig barn, unge og eldre har kjent ekstra påkjenninger. Skoler og fritidstilbud ble stengt eller redusert, og både unge og eldre har fått redusert aktivitet og sosial kontakt. Sårbare grupper blir enda mer utsatt for økt ensomhet og psykisk uhelse. Høyre vil i årets budsjett derfor styrke innsatsen med forebyggende tiltak.

Hjelp når du trenger det

Forskjellige mennesker har forskjellige behov. Derfor mener Høyre at kommunen må åpne for varierte tjenester og tilbud. Å bo hjemme gir frihet, verdighet og selvstendighet.

Høyre ønsker et mangfold av tjenester, fordi vi vet at dersom flere får mulighet til å levere gode tilbud så får innbyggerne de beste tjenestene. Derfor ønsker vi at flere skal kunne få velge private, men kommunalt finansierte, omsorgstilbydere.

Hver gang byrådet bestemmer at kommunen skal påta seg stadig flere oppgaver, så gir det færre valgmuligheter for den enkelte.

Det viktigste i kommunens omsorgstjeneste, er møtet mellom innbygger og den som skal gi hjelp og omsorg. Helse, alder eller livsfase skal ikke stå i veien for at Bergen skal være en god by å bo i. Når man trenger kommunens hjelp, skal den være av høy kvalitet og lett tilgjengelig. For å redusere sykkelighet, må det legges større vekt på forebyggende helsearbeid i alle aldersgrupper.

Bedre barselomsorg

Barselomsorgen vil endres i årene som kommer. Gjennomsnittsalderen for når man får barn, øker. Det gjør at kvinner som føder får et større medisinsk behov enn tidligere. Derfor bør jordmødre ha en egen *jordmorfaglig leder*. Det vil styrke fagutviklingen, lede organiseringen og gi et bedre tilbud i tråd med behovet som gravide og fødende har. Høyre setter av 1 million til dette for 2022.

Lykken ved å bli foreldre er en av livets største gleder. Ingen av oss er likevel velsignet med en komplett bruksanvisning for egne barn. Veiledning og støtte i alle faser gjennom oppveksten, må derfor være et gode som flere foreldre får tilbud om når de trenger det.

- 42.** Bystyret ber byrådet legge til rette for en jordmorfaglig leder, for å styre kompetanseutviklingen, koordinere tjenestene og dermed gi et bedre tilbud til byens gravide og fødende

Et bedre barnevern

Barnevernet er neste steg dersom situasjonen i familien ikke adresseres eller fanges opp tidligere. Barnevernet jobber med et bredt spekter av tjenester, fra veiledning, rop om hjelp og til omsorgsovertakelse. Siden hoveddelen av oppgaver er knyttet til tjenester med lavere konfliktnivå, så må barnevernet evne å klare oppgaven med å hindre at situasjonen i familien eskalerer. Kommunikasjon med egne barn, foreldrene seg imellom og mellom familien og barnevernet, står helt sentralt for å lykkes. Derfor foreslår Høyre at *Familiehjelpen* må sikres nok ressurser og kapasitet til å kunne være et lavterskeltilbud for alle foreldre som trenger bistand i møte med egne barn. Med tidlig veiledning, og lav terskel for å få hjelp, vil også presset på barnevernstjenesten kunne reduseres. Det vil frigjøre ressurser til bedre oppfølging, og fange opp alvorlig omsorgssvikt.

- 43.** Bystyret ber byrådet legge frem en strategi om hvordan barnevernstjenesten og Barne- og familiehjelpen i større grad kan avlaste og forebygge, samt bidra til at flere foreldre med behov for det får veiledning om trygg oppdragelse av egne barn

Ungdomshelsestasjon

Lenge har ungdomshelsestasjonen i sentrum vært et ettertraktet tilbud som mange har benyttet seg av. En av utfordringene er likevel at terskelen for at menn skal oppsøke helsehjelp, er for høy. Det rapporteres om at mangelen på personell med samme kjønn, kan være et hinder. Høyre vil derfor styrke kapasiteten på Ungdomshelsestasjonen, og legge til rette for flere mannlige helsesykepleiere, leger og psykologer. Arbeidet med ny Ungdomshelsestasjon må intensiveres.

44. Bystyret ber byrådet om å intensivere arbeidet med ny Ungdomshelsestasjon, og jobbe for økt bemanning av mannlige helsesykepleiere, leger og psykologer.

Studenthelse- og trivsel

Bergen har rundt 35 000 studenter og er dermed en av Norges største byer for utdanning. Bergen kommune samarbeider med høyere utdanningsinstitusjoner om psykologiske helsetjenester. Koronapandemien har gjort at flere studenter har behov for hjelp, samtidig som det er færre psykologer tilgjengelig. *Sammen* – tidligere Studentsamskipnaden i Bergen (SiB) – melder om at de har ressursene til å ansette, men ikke tilgangen på kompetent arbeidskraft. Høyre vil derfor også i år øremerke midler til studentkultur, som også bidrar til å fremme trivsel og forebygge psykisk uhelse blant våre studenter.

Se også verbalforslag nr. 72

Kraftsatsning mot psykisk uhelse

Angst, trusler og vold er dessverre en del av hverdagen til mange bergensere. Koronapandemien har forverret livssituasjonen for mange, og bidratt til psykisk uhelse. Bergen har en rekke private, ideelle og frivillige aktører som under pandemien har bidratt. Disse har både vært et supplement til det offentlige, men også en direkte erstatning i kommunens fravær. Selv om behovet tilsier at de bør fortsette sitt gode arbeid fremdeles er til stede, så foreslår byrådet likevel store kutt i bevilgningene. Resultatet er et dårligere tjenestetilbud, der kommunen ikke stiller opp når bergenserne ber om hjelp. Høyre foreslår derfor en offensiv opptrapping av kommunens arbeid mot psykisk uhelse, og vil motsette oss byrådets usosiale kutt.

Ung sommerjobb

I 10 år har *Ung sommerjobb* på sykehjem vært et populært og viktig tilbud for ungdommer. Ikke bare har tiltaket vært til stor nytte og glede for beboerne på sykehjem, men flere unge har også fått en fot innenfor arbeidslivet og helsetjenestene. Det er ubegripelig at byrådet likevel velger å legge ned tilbudet. Høyre vil gi ungdommer arbeid og eldre aktivitet. Derfor foreslår vi sommerjobb på sykehjem for 70 ungdommer i 2022. Demografiutfordringene tilsier at hver tredje som tar utdanning fremover må jobbe innen helse. Sommerjobb på sykehjem kan bidra til å rekruttere flere, gode helsearbeidere, og kan være ett av tiltakene i rekrutteringsstrategien som Høyre har bedt byrådet om å levere på.

45. Bystyret ber byrådet sikre at ungdommer fra 15 år får mulighet til Ung sommerjobb, både på sykehjem og i barnehager i deres sommerferier

Livskvalitet og aktivitet for personer med utviklingshemming og funksjonsnedsettelse

Et godt sted å bo er viktig for alle byens innbyggere. Høyre støttet derfor utbyggingen av flere boliger for personer med utviklingshemming. Utfordringen er at byrådet bygger for sent, for dyrt og for lite. Derfor foreslår Høyre at flere skal få mulighet til å eie egen bolig gjennom *leie-til-eie*. Det vil gi flere mulighet til å ta del i samfunnets velferdsøkning gjennom vekst i boligpriser, og bidra til at flere kan eie sitt eget hjem.

For mange faller ut av arbeidslivet. Ofte gjelder dette personer med ulike funksjonshemminger, eller de som har hull i CVen. Bergen bør være mer aktiv i arbeidet med å inkludere flere av våre innbyggere, og sikre arbeidsplasser til dem. Høyre ønsker å forsterke den eksisterende trainee-ordningen for personer med funksjonsnedsettelser. Vi vil også ha som mål om at 5 prosent av de som ansettes i kommunen skal være fra disse gruppene.

46. Bystyret ber byrådet intensivere arbeidet med å gi flere personer med funksjonshemming mulighet til arbeid i Bergen kommune, gjennom en forsterket trainee-ordning
47. Bystyret ber byrådet arbeide for at mennesker som av en eller annen grunn har hull i CVen, blir inkludert som arbeidstakere i Bergen kommune. Målet må være at 5 prosent av nyansettelsene kommer fra denne gruppen
48. Bystyret ber byrådet om å stille krav til alle kommunale virksomheter om å tilby språkpraksisplasser til høyt utdannede flyktninger
49. Bystyret ber byrådet arbeide for at flere innbyggere med psykisk funksjonsnedsettelse rekrutteres inn i programmet *Helt med*
50. Bystyret ber byrådet bidra med støtte til Bergen og Hordaland turlag slik at de får hjelp til universell utforming av sine lokaler
51. Bystyret ber byrådet vurdere å øke antall stillinger til fagteam autisme

Trygg, meningsfull alderdom

De fleste ønsker å bo hjemme så lenge som mulig, selv når egen helse tilsier at vi trenger hjelp og pleie. Forskjellige mennesker har forskjellige behov, derfor mener Høyre at kommunen må åpne for varierte tjenester og tilbud som den enkelte kan velge fritt mellom. Det offentlige skal betale, uansett om det tjenestene utføres av kommunen, privat eller av ideelle.

Høyre er bekymret for at byrådet nå planlegger å ha alle helsetjenester i egen regi. Det forvitrer mangfoldet og fratår muligheten for å vurdere ulike kvalitetstilbud. Bergen kommune bør i større grad benytte seg av sosiale entreprenører og frivillige i arbeidet for å aktivisere eldre.

52. Bystyret ber byrådet levere en valgfrihetsreform for eldre, med mål om å sikre valgfrihet og selvbestemmelsesrett, variasjon og mangfold

- 53.** Bystyret ber byrådet sikre tilstrekkelig transporttjenester, slik at eldre kan ha reell tilgang til forskjellige aktiviteter og dagsenter

Høyre lanserer matpakke for eldre – kvalitetsløft for ernæring

Høyre vil sikre at de eldre får et forbedret mattilbud, enten de bor hjemme eller på sykehjem. Inntil 60 prosent av sykehjemsbeboere er underernærte. God mat gir trivsel, livskvalitet og måltider skal være noe å se frem til. Høyre setter derfor inn krafttiltak for at færre eldre skal lide av underernæring.

Næringsrik kvalitetsmat bør være en selvfølge. Derfor må det innføres en mulighet for eldre å velge blant flere alternativer. Dagens ordning der all mat leveres av en enkelt leverandør, bør erstattes med større valgfrihet og høyere kvalitet på maten. Maten på sykehjemmet skal ikke bare være inntak av kalorier, men en hyggelig opplevelse rundt bordet.

Mange aleneboende eldre får mat levert av kommunen. Høyre ønsker å legge til rette for at flere kan spise sammen, fordi vi vet at ensomhet reduseres og appetitten økes når man spiser sammen med andre.

Høyre vil heller ikke akseptere at kjøkkenproduksjonen legges ned på byens sykehjem, og vil derfor opprettholde tilbudet ved Lyngbøtunet og Kolstihagen som byrådet nok en gang foreslår å legge ned. Derfor vil Høyre også at nye sykehjem skal etableres med eget kjøkken og varmmatproduksjon.

- 54.** Bystyret ber byrådet sikre at varmmattilbudet til eldre er næringsrik og av en kvalitet som er høyere enn dagens. Bystyret ber om at byrådet vurderer flere leverandører, gjerne fra egne kjøkken som Fyllingsdalen, Kolstihagen og Lyngbøtunet

- 55.** Bystyret ber byrådet opprette driftstilskudd til miljøarbeidere i de ulike omsorgsboliger. Tilretteleggingen av fellesmåltider og sosialt samvær gjør det lettere å kunne bo lengre i egen bolig, forebygger ensomhet og ernæringstap

Innsats mot demens

Ca. 80 prosent av de som bor på sykehjem, er demente. Dette krever en systematisk tilnærming som sikrer at livskvalitet ivaretas. Da må også de ansatte ha kompetansen til å møte våre eldre, slik at vi har en systematisk tilnærming til å skape gode tilbud. Høyre ønsker derfor å legge til rette for en *Demenslandsby* i Bergen som en del av tilbudet til byens eldre.

Få fart på sykehjemsbyggingen

Eldrebølgen vil gjøre at vi i årene fremover trenger flere sykehjemsplasser i Bergen. I bystyret har Høyre derfor foreslått, og langt på vei fått gjennomslag for, at vi må bygge flere sykehjemsplasser mellom de syv fjell. Det må vi fortsette med videre, fordi trygghet for våre eldre også handler om nærhet til venner, familie og tidligere bosted. Høyre ønsker derfor at flere får tilbud om sykehjemsplass i egen bydel, slik at det eksisterende nettverket kan opprettholdes. På den måten forebygges også den ensomheten som ellers ofte oppstår når man flytter på sykehjem. Flere, mindre enheter i bydelene, gjerne integrert i nærmiljøer, med utsikt og tilknytning til barnehager og skoler, kan gi flere gode sykehjemsplasser der de eldre trives og føle seg trygge.

56. Bystyret ber byrådet sikre at alle nye sykehjem skal etableres med eget kjøkken for varmmatproduksjon

57. Bystyret ber byrådet i etableringen av nye sykehjemsplasser og byggingen av sykehjem, vurdere mindre enheter som sikrer eldre god integrering i nærmiljøet der de har tilknytning til

Verdig rusomsorg – aktivitetshus i sentrum

Høyre vil ha en mer verdig rusomsorg og bekjempe avhengighet. Høyre vil føre en kunnskapsbasert ruspolitikk, med begrensnig av skadevirkninger, skadereduksjon som avgjørende mål og prioritere tiltak med størst effekt.

Rusomsorgen begynner med forebygging og holdningsskapende arbeid. Det forutsetter godt samarbeid mellom hjem, skole, barnevern politi, idrett og kulturliv. Rusforebyggende arbeid blant ungdom er spesielt viktig, fordi vi vet at tidlig bruk av rusmidler kan gjøre at mange får problemer senere i livet.

Sentrumsarbeidet er samarbeidet mellom kommunen, politiet, Haukeland universitetssykehus og ideelle organisasjoner, som blant annet Kirkens Nødhjelp. Dette er avgjørende for å løse opp de åpne rusmiljøene i sentrum. Arbeidet bidrar til å forhindre nyrekruttering, hjelper flere i miljøet og gjør byen tryggere for alle. Høyre vil at kommunen skal bidra til raskest mulig å realisere et *Aktivitetshus* for rusavhengige i sentrum. Vårt mål er at ingen skal dø av overdose.

58. Bystyret ber byrådet om raskest mulig å realisere et *Aktivitetshus* for rusavhengige i Bergen

Næringsliv og jobbskaping

Få fart på jobbskapingen igjen

Nærings- og kulturlivet ble hardt rammet av koronapandemien. Noen er hardere rammet enn andre. Særlig har sentrumshandelen fått merke konsekvensene på kroppen. Høyres mål er at kommunen skal være en aktiv støttespiller, både organisatorisk, regulatorisk og politisk til at ledigheten går ned, aktiviteten går opp og at det skapes flere jobber i Bergen.

Næringslivet i Bergen består av sterke klynger innen olje og gass, maritim virksomhet, havbruk, kultur, media, finans og reiseliv. Flere av disse fagmiljøene er verdensledende. Samtidig har pandemien vist oss at næringslivet vårt og kulturaktørene våre er omstillingsdyktige. Viljen til å overleve er imponerende. Da må kommunen også innrette seg slik at næringslivet får drahjelp, ikke holdes tilbake.

Få fart på næringslivet igjen

Koronapandemien ga Norge den høyeste arbeidsledigheten i hele etterkrigstiden. Selv om pilene peker i rett retning for næringslivet og stadig flere er tilbake i jobb, opplever mange bedrifter etterdønninger fra pandemien. Det knytter seg også stor usikkerhet til fremtidige mutasjoner og forverringen i utviklingen av viruset. Det finnes også utfordringer uavhengig av pandemien.

Frem mot 2030 vil andelen av befolkningen som er i jobb, bli stadig mindre sammenlignet med antallet pensjonister. Behovet for å skape flere jobber har derfor aldri vært større. Høyre foreslår opprette en ny, lokal tiltakspakke for næringslivet i Bergen. Høyre viderefører dermed noen av de lokale støtteordningene som ble innført under pandemien. Høyres næringspolitikk føres på flere felt, i tilskuddslisten og gjennom vår positive politiske grunnholdning med å legge til rette for mer vekst og flere jobber.

10 millioner i tiltakspakke for næringslivet

- 59.** Byrådet ber byrådet sikre støtteordninger og tiltak for næringslivet, i overgangen fra koronapandemien til normalsituasjon i Bergen. Det avsettes 10 millioner kroner til tiltaket
- 60.** Bystyret ber byrådet fremlegge en sak for bystyret hvor Bergen Sentrum overtar utleie av sentrale byrom fra Bymiljøetaten med tilhørende inntekter og vedlikeholdsansvar. Kriterier og forutsetninger for en slik nyorganisering er ment å fremme mer aktivitet i sentrum, samt sikre at aktiviteten bedre fremmer økt handel og næringsaktivitet i Bergen sentrum
- 61.** Bystyret viser til ordningen med *Inn på tunet*-sertifisering og ber byrådet sikre at det stilles krav om at kommunale enheter kjøper tjenester hos gårdbrukere som er sertifisert i ordningen ved alle relevante innkjøp
- 62.** Bystyret ber byrådet om å etablere en incentivordning for studenter som melder flytting til Bergen og at denne ordningen utformes i samråd med Velferdstinget, og med henblikk på endelig lansering til studiestart 2022. Kostnader innarbeides i 1. tertial og fremlegges for bystyret
- 63.** Bystyret ber byrådet legge frem en sak som gjennomgår konsekvensene – både de økonomiske og praktiske – a lavere befolkningsvekst i Bergen, herunder de langsiktige økonomiske konsekvensene knyttet til investeringskostnader, skatteinngang og velferdsytelser. Saken bes legges frem ifm. 1. tertial 2022

Kultur

Kulturlivet i Bergen ble satt på pause da koronapandemien slo inn. Høyre vil gjøre vårt for at andre akt skal bli bedre enn noensinne. Nordens mest nyskapende kulturby trenger et skikkelig bergensk kulturløft. Derfor løfter Høyre frem noen strukturelle grep for byens kulturliv, som vil gi rom for enda mer nyskapende kunst og kultur mellom de syv fjell. Fra buekorps til kunstproduksjon, og utstillinger, er frivilligheten i Bergen med på å skape den patriotismen som gjør oss til Norges beste by også på kultur.

- 64.** Bystyret ber byrådet legge frem en helhetlig plan for bygging og drift. Herunder hvordan kulturkontorene sikres at de kan planlegge å fylle kulturhusene med aktivitet.
- 65.** Bystyret viser til det pågående arbeidet med gjenreisningen av Ekserserhuset i Baneveien, og ber om at byrådet involverer Amatørkulturrådet i planleggingen med siktemål om å etablere *Amatørkulturens hus* i et gjenreist og modernisert kulturbygg
- 66.** Bystyret ber byrådet gå i dialog med Statsbygg om et makeskifte av eksisterende tomt på Nordnes og ny tomt på Dokken for relokalisering av Akvariet i Bergen. Eksisterende tomt på Nordnes skal reguleres til park og offentlig område med vekt på kulturaktiviteter. Direktørboligen *Katten* bør vurderes til kunstnerbolig eller barnehage
- 67.** Bystyret ber byrådet legge frem en plan for hvordan historiske personer bedre kan synliggjøres i byen. Herunder skal det etableres en digital løsning, med undertitler på vei og gateskilt.

Ta vare på kulturskattene

Høyre ønsker å utvikle byens kunstsamlinger, gjennom å styrke innkjøpsordningen til KODE med 10 millioner kroner gjennom hele økonomiplanperioden. Den kraftige økningen i innkjøpsbudsjettet anses som en forlenget koronastøtte, hvor vi kan sikre innkjøp av kunst – spesielt bergensbaserte kunstnere. Dette vil bidra til større produksjon, sysselsetting og økt omsetning hos utøvende kunstnere som har opplevd at markedet for utstillinger og salg er tyngre i tråd med strengere pandemirestriksjoner. KODE gis dermed også mulighet til å vise et bredere spekter av kunst fra vår egen samtid, og kan vise frem spennende verker som speiler vår tids kunsthistoriske uttrykk for nåtidens og fremtidens publikum. Innkjøpsordningen styrkes med 6 millioner kroner i økonomiplanperioden.

Pandemien vil fortsatt prege besøkstallene til flere av byens mest besøkte kulturinstitusjoner. Dette gir ekstra press på økonomien. Gjennom økt driftstilskudd til Bergen Bymuseum, tar vi vare på de kulturskattene byen har. Samtidig foreslår Høyre å styrke vedlikeholdet i det historiske Bergen, med den rike kulturarven som finnes her, på en måte som sikrer denne for fremtidige generasjoner gjennom å øke driftstilskuddet med 5 millioner kroner i økonomiplanperioden.

- 68.** Bystyret ber byrådet opprettholde ordninger med husleiereduksjon- og refusjon som et aktivt virkemiddel for kulturinstitusjoner i den grad det fortsatt skulle være behov for dette fremover som del av koronatiltak

Istandsettelse av Kjødetomten

Fremtidens kulturarenaer vil kunne gi rom for mer kunstuttrykk, nyskapende arbeid og impulser. Derfor legger Høyre opp til mer fysiske rom for kulturbyen Bergen. Gjennom full fremdrift på utviklingen av Kjødetomten, som innebærer kjøp av eiendom og investeringsmidler til istandsettelse, kan et eksisterende kunstnermiljø med store næringseffekter videreutvikles.

- 69.** Bystyret ber byrådet sikre Kjødetomten gjennom budsjettavsetningen *Avsetning til strategisk tomtekjøp* og leie tomten «as is» til stiftelsen USF Verftet for kr. 1,- i årlig leiesum. Stiftelsen påtar seg med dette vedlikeholdsansvaret og skal sikre at arealet benyttes til kulturformål. Bystyret øremerker tilskudd til sikring og istandsettelse av Kjødetomten med 5 mill. kroner årlig i økonomiplanperioden. Midlene tas fra løpende ramme avsatt til gjennomføring av Kulturinvesteringer.

Realisering av Griegkvartalet

Med prosjekteringsmidler til Grieg Kvartalet, ønsker Høyre at Grieghallen kan utvides til å huse flere og mer varierte kulturuttrykk.

- 70.** Bystyret øremerker midler til prosjektering av Griegkvartalet med 2,5 mill. kroner årlig i økonomiplanperioden. Midlene tas fra løpende ramme avsatt til kulturarenaplan

Styrke amatørkulturrådet

Bruken av byens kulturarenaer skal gjøres mer tilgjengelig for alle aktører. Derfor foreslår Høyre også i 2022 en utvidet husleierefusjonsordning for amatørkultur. I dag gjelder denne bare for Grieghallen, men bør også inkludere USF Verftet, Sentralbadet, Bergen Kjøtt og Cornerteateret m.fl. Derfor vil Høyre styrke støtteordningen til lokal kulturaktivitet. Der byrådet har kuttet, ønsker Høyre isteden å gjøre det mulig for de små aktørene til å stå på de store scenene.

- 71.** Bystyret ber byrådet om å utvide husleiereduksjons- og refusjonsordning for å gi amatørkulturen tilgang til store kulturarenaer. Dette fra å gjelde Grieghallen alene, til å omfatte øvrige relevante kulturarenaer

Studentkultur

Studentkulturen skaper rom og arena både for talentutvikling og lidenskapelig interesse for kunst og kultur. For mange er det nettopp dette møtet med kultur og kunst som gir varig effekt ved at man senere i livet står på en større scene som skuespiller eller artist. Bindeleddet som studentkulturen utgjør i kulturbyen Bergen, må anerkjennes som en del av kulturbyen Bergen, og eksemplene på den varige effekten studentkulturen har hatt også på det etablerte kulturlivet i byen vår er mange; Eggstockfestivalen, Kvarteret som scene, etc.

- 72.** Bystyret ber byrådet etablere en egen tilskuddsordning for studentene som en ny søkbar ordning, og hvor koblingspunkt mot eksisterende kulturaktører og samarbeid mellom disse vektlegges særskilt ved prosjekttildeling. Tildelingene bør skje i samarbeid med Kulturstyret og Velferdstinget Vest

Litteraturbyen Bergen

Forfattermiljøet i litteraturbyen Bergen huser flere av landets beste forfattere. Høyre vil bidra til at miljøet styrker sin nasjonale og internasjonale posisjon.

Arboretet

Arboretet i Bergen har en av Norge og Nordens største samlinger av blomster, og har busker og trær fra hele verden. De bevarer historisk viktige planter, særlig fra Vestlandet. Likevel er det behov for store oppgraderinger knyttet til branngater og varslingsanlegg med varmesøkende kameraer. Det kan heller ikke brukes sjøvann for å slukke brannene som oppstår.

- 73.** Bystyret ber byrådet innen utløpet av første halvår 2022 om å komme tilbake med en sak på gjennomføring av nødvendige tiltak for økt brannvern og bedre vanntilgang for Arboretet på Milde, herunder en avsetning på 5,4 millioner kroner som Bergen kommunes andel av prosjektet

HØYRES ALTERNATIVE BYBUDSJETT

Litteraturbyen

- 150 000 kroner til LitFest
- 200 000 kroner til Tidsskriftet Vagant
- 1 million mer til Litteraturhuset

Få fart på Bergen! Høyre

Klima og miljø

Høyre mener at tiltak for å redusere Bergens klimautslipp skal være en prioritet i kommunens budsjetter og daglige arbeid. Derfor må byens arbeid for å nå ambisjonene i Parisavtalen intensiveres de neste årene. Summen av alle små og store tiltak monner. Høyre vil gjøre det attraktivt og enkelt å gjøre gode miljøvalg i hverdagen.

Klimaendringene er vår tids største utfordring. Også Bergen kommune må ta ansvar, kutte utslippene og gjennomføre et grønt skifte. Høyre mener byrådet er for lite ambisiøs i både tildelinger og prioriteringer. Vårt mål er at tiltakene skal innrettet slik at de har størst effekt. Høyre vil derfor legge frem en ny *klimahandlingsplan*.

Kommunen skal legge til rette for grønn vekst, og være en pådriver for at næringslivet kan omstille seg. Høyre vil derfor fastholde tidligere vedtak om at hele den kommunale bilparken skal være elektrifisert. Kommunen skal gjennomgå egen drift og hele tiden jobbe for å bli mer miljøvennlig.

Mens byrådet velger å ansette flere klimabyråkrater, vil Høyre heller bruke pengene på klimatiltak. Høyre mener at det er uheldig at byrådet ser ut til å mene at klimaarbeidet blir bedre av at det opprettes en egen klimaetat, og mener at Bergen kommune kunne ha ivaretatt dette viktige arbeidet gjennom en egen seksjon i byrådsavdelingen.

- 74.** Bystyret ber byrådet oppdatere retningslinjer for alle tilskudd under del 2 – søkbare ordninger – slik at det stilles krav om klimatiltak/klimaregnskap knyttet til egen virksomhet/eget prosjekt som del av vurderingsgrunnlaget ved søknader om støtte

Grønt skatteskifte

De sterkeste virkemidlene for et grønnere samfunn, er å bruke økonomiske incentiver. Høyre vil at det innen sommeren 2022 skal utarbeides en handlingsplan for et grønt skatteskifte i Bergen. Målet er å vri ressursbruken til i større grad å redusere klimagassutslippene, uten at næringslivets konkurranseevne svekkes og samtidig som vi sikrer at det ikke skal gå på bekostning av innbyggernes økonomi. Det samlede skattenivået skal ikke heves, men det skal lønne seg å velge miljøvennlig.

75. Bergen kommune skal gjennomføre et grønt skatteskifte.

Bystyret bes utrede

- 1) Hvordan kommunale skatter, avgifter, gebyrer og egenbetalinger bør innrettes for å motvirke forurensning, øke luftkvaliteten og redusere klimagassutslipp
- 2) Hvordan Bergen havn og andre kommunalt eide foretak bør endre sine priser i et grønt skatteskifte
- 3) Hvordan bygg som holder høy miljøstandard kan gis helt eller delvis fritak fra eiendomsskatt
- 4) Hvorvidt el-varebiler kan passere bomringen i Bergen gratis

Et grønt skatteskifte skal ikke føre til et høyere skattenivå i Bergen. Byrådet bes derfor utrede hvordan øvrige skatte og avgifter kan senkes, slik at sosiale hensyn og næringslivets konkurranseevne ivaretas. Bystyret ber byrådet fremme en helhetlig sak om grønt skatteskifte innen sommeren 2022

76. Bystyret ber byrådet om å etablere en søkbar pott på 2,5 millioner kroner for grønt næringsliv, der bedrifter kan søke støtte til etablering av ladestasjoner og overgang til el-bil

77. Bergen kommune skal gjennomføre en lokal klimakur-utredning

Mobilitet

Bergen skal være en by for alle. Da må vi fortsette å bygge ut kollektiv, legge til rette for syklist og fortsette elbilsatsingen. Dersom vi som samfunn skal klare det grønne skiftet, må kommunen gjøre det enklere for folk å ta gode klimavalg i hverdagen. Høyre er derfor skuffet over at byrådet ikke lenger vil gi tilskudd til ladeløsninger i borettslag og sameier. Høyre vil videreføre ordningen med 2,5 millioner hvert år de neste fire årene. I tillegg vil Høyre bygge mer sykkelvei og legge bedre til rette for sykkelparkering og lading i vårt forslag til investeringsbudsjett.

78. Bystyret bes utrede mulighetene for reklamefinansierte bysykler, elsykler og annen mikromobilitet i bydeler utenfor sentrum

79. Bystyret ber byrådet gå i dialog med Vestland fylkeskommune med sikte på å etablere prøveprosjekt med en miljøvennlig blå bybane

80. Bystyret ber byrådet avklare med Vestland fylkeskommune hvilke mulige effekter byvekstavtalen/regjeringens bompengeforlik kan få på billettprisene i Bergen, med mål om en

egen, redusert sentrumstakst eller klippekort i tråd med at bruken av kollektivtransport har endret seg etter pandemien

- 81.** Bystyret ber byrådet gå i dialog med Vestland fylkeskommune med sikte på å etablere flere ringbusser i bydelene
- 82.** Bystyret ber byrådet gå i dialog med Vestland fylkeskommune med mål om at mikromobilitetstjenester m.m. vurderes inntatt som del av kollektivtilbudet i Bergen

Grønnere by med blå løsninger

Plast er i ferd med å bli en av våre største miljøproblemer. Ifølge Havforskningsinstituttet er det rundt 200 kilo med plast og boss pr. kvadratkilometer langs norskekysten. Som Norges marine hovedstad har Bergen et ekstra ansvar med å sørge for et rent hav og rene strender.

- 83.** Bystyret dobler maksimal refusjon i panteordningen for gamle vedovner til 10 000 kroner. Husstander med svak økonomi skal prioriteres og kan søke om å få dekket hele utskiftningskostnaden. Byrådet bes vurdere om det er mulig å ytterligere øke støtten for husstander i Bergensdalen (Bergarhus, Årstad og Indre Laksevåg) hvor byluften er dårligst
- 84.** Bystyret ber byrådet om å legge frem en sak for bystyret om status for utskiftning av gamle vedovner i kommunale boliger og andre bygg som er eid av Bergen kommune
- 85.** Bystyret ber byrådet oppfordre innbyggerne over SMS til ikke å fyre i gamle vedovner på dager med fare for høy luftforurensning
- 86.** Bystyret vil satse på grønnere bydelen gjennom etablering av luftmålere i alle bydeler som ikke allerede har det, sikre nok innfartsparkering for sykler og biler ved innfartsårene, samt få på plass bysykler i alle bydeler

Miljøgranskning

Høyre har tidligere fremmet forslag om at byrådet iverksetter en granskning for å få identifisert innholdet i de daglige utslipp som til enhver tid skjer på industriområdet i Stend-området. Bystyret har vedtatt at byrådet skal påse at det etableres en samordnet strategi for å kartlegge og overvåke de ulike forurensingene, men byrådet har så langt dessverre ikke kommet tilbake med konkrete tiltak. Høyre setter derfor av penger som en start for å få følge opp miljøgranskning i 2021.

Redusert bruk av plast på lekeplasser og kunstgressbaner

Granulater fra kunstgressbaner som renner ut i havet er enorm kulde til marin forurensning. Bystyret har vedtatt en handlingsplan mot dette, men den følges ikke ordentlig opp og prosjektet tar for lang tid. Høyre synes også ambisjonene er for lave og at det kreves større handlekraft for utskifting av granulater på fotballbaner. Høyre står også fast på ambisjonen om at det ikke skal brukes plastdekke på lekeplasser.

87. Byrådet bes trappe opp innsatsen mot forurensning fra kunstgressbaner, slik at alle baner oppfyller kravene fra Miljødirektoratet

88. Bystyret ber byrådet legge frem en plan for fjerning av eksisterende plastdekker

**2 millioner til
oppfølging av
miljøgranskning
i Rådalen**

Byutvikling

En grønn by vi har råd til å bo i

Bergen skal være en by for alle, en by som skal vokse, og en by som skal tilrettelegges for alle generasjoner. Bergen er best når studenter, eldre, småbarnsfamilier alle bor i samme nabolag og alle er med å prege byen. Ved å legge til rette for grønne bydeler, vil Høyre gjøre Bergen til en grønnere by for alle bergensere.

Samtidig må vi også gjøre det rimeligere å bo i byen vår, gjennom redusert eiendomsskatt, flere familieboliger og tjenester tilpasset bergensernes behov. Familier som ønsker kort vei til jobb, skole og barnehage, vil da kunne få denne muligheten i en grønn by vi har råd til å bo i.

- 89.** Bystyret ber byrådet fremme en sak om et mer kundetilpasset feievesen. Tjenesten omorganiseres slik at utføringen av feiing kan gjennomføres av prekvalifiserte markedsaktører
- 90.** Bystyret setter av kr 500 000,- til utredning knyttet til en permanent løsning på luktproblemet i Sælenvannet
- 91.** Bystyret ber byrådet å legge frem en plan for hvordan Bergen skal være en foregangskommune for bruk av karbon, eksempelvis gjennom CCU og karbonfangst
- 92.** Bystyret ber byrådet jobbe å sikre tilstrekkelig innfartsparkering i bydelene

- 93.** Bystyret ber byrådet om å oppnå et mer kostnadseffektivt vedlikehold (også nyanlegg) av stier og veier i bydelens naturområder ved å inngå avtaler med grunneiere, landbruksnæringen, venneforeninger og organisasjoner/idrettslag
- 94.** Bystyret ber byrådet om å sikre at nybygde og rehabiliterte lekeplasser har lekeapparater med universell utforming, slik at funksjonshemmede barn og voksne kan delta i leken
- 95.** Bergen kommune skal få ned kostnadene ved bygging av bybanen til Åsane, og legge opp til flere tomtebidrag fra tomteeiere som blir positivt berørt av en fremtidig bane
- 96.** Bystyret ber byrådet forbedre vintervedlikeholdet av fortauene og gangveiene i Bergen. Det må brøytes og strøs for å trygge sikkerheten for fotgjengere, og gjøre det attraktivt å gå
- 97.** Byrådet bes om å gjennomføre bystyrets vedtak om å rive Sølvvarefabrikken, med oppstart i 2022. Finansieringsbehov må synliggjøres i 1. tertialrapport 2022
- 98.** Bystyret viser til kommunalt råd for mennesker med funksjonsnedsettelse og ber byrådet sikre tidligfaseinvolvering av disse for utforming av kommunale bygg som skal huse tilbud som skal være universelt tilgjengelig for alle innbyggere og besøkende. Byrådet bes samhandle med rådet for å sikre rutiner for involvering i prosjekteringsfasen, samt at det utarbeides veileder for utforming av kommunale bygg som sikrer universell utforming
- 99.** Bystyret ber byrådet fremlegge en sak som vurderer hvordan en kan etablere gang- og sykkelveiforbindelse mellom Vassteigen og Bjørge

Flere barnefamilier – få fart på boligbyggingen

Høyre mener fortetting må skje med kvalitet og være på lag med eksisterende bomiljø. Kommunen er ikke god nok til å sette av tilstrekkelig areal i fortettingsområdene til sosial infrastruktur, som skoler, tilbud for barn og unge og sykehjem.

Høyre er bekymret når flere velger å bosette seg og sin familie i omegnskommunene. Det må legges til rette for nok boliger, og en variasjon av boligtypene i Bergen. Det meldes om at færre planinitiativ leveres til kommunen, og antall ferdigstilte boliger har gått ned mange år på rad.

Utbyggere har klassifisert Bergen som en av de vanskeligste byene å bygge boliger i, og Høyre mener Bergen trenger bedre dialog med aktørene for å finne gode løsninger til det beste for byen. Mens byrådet oppleves som en bremsekloss, vil Høyre få fart på boligbyggingen igjen.

Høyre mener derfor at Bergen kommune må føre en politikk som gjør det attraktivt for familiene å bosette seg her. Høyre vil derfor be byrådet om å legge frem en småhusplan som peker på hvilke områder fortetting bør skje i form av småhus fremfor blokkbebyggelse, samt at det bygges nok familievennlige boliger i Bergen de kommende årene.

- 100.** Bystyret ber byrådet legge frem en småhusplan

101. Bystyret ber byrådet sette ned et samarbeidsutvalg mellom byrådet, byrådsavdelingen og private byutviklingsaktører med sikte på å redusere saksbehandlingstid og øke antall private planinitiativ og byggesaker

102. Bystyret vil ha en mest mulig rettferdig gebyrordning for byggesaker og private planer, slik at gebyret gjenspeiler faktisk ressursbruk. I budsjettdokumentene for 2016 står det:

«Høsten 2015 vil det bli gjennomført et forsøk med timeregistrering i behandlingen av private reguleringsplaner. Forsøket skal gi grunnlag for vurdering av mulighetene for fakturering basert på medgått tid som alternativ til dagens gebyrsatser som ikke gjenspeiler kommunens faktiske ressursinnsats på en god nok måte. Dersom forsøket gir brukbare resultat, vil en slik ordning kunne innføres gradvis fra 2017».

Bystyret ber om at resultatet av

forsøket blir lagt frem for bystyret som egen sak i løpet av første halvår 2022. Dersom forsøket ikke er fullført, ber bystyret om at det gjennomføres i løpet av 2022.

103. Bystyret ber byrådet om å utrede om byggesaksgebyr bør splittes opp med egenandel for klagesaker

104. Bystyret ber byrådet om å utrede hvordan oppstartsmøte kan tilbys gratis, eller til vesentlig lavere pris, for innbyggerne, med mål om at det skal være enklere å igangsette tiltak i Bergen kommune gjennom å gi god service og veiledning

105. Byrådet bes innføre en permanent ordning for brukerundersøkelser innenfor plan- og bygningsetaten, som gjennomføres etter modell fra den som ble fullført i 2021

Få fart på boligbyggingen i Bergen!

God byarkitektur

Høyre mener at god arkitektur er en forutsetning for at Bergen utvikles som en god by å bo i. Høyre mener at dette hensynet allerede er godt ivaretatt gjennom den arkitekturkompetansen som finnes i kommunens fagavdeling, byrådsavdeling o byantikvar, og at det dermed ikke er behov for en egen byarkitet-etat. Høyre mener dagens byarkitekt-etat har uklart mandag og at den rådgivende funksjonen allerede er godt ivaretatt gjennom ordinær saksbehandling.

Et levende sentrum

Sentrum er en vital del av Bergen og skal være et sted for alle bergensere. Bergen skal være en gå- og sykkelby med færre biler i sentrum og et levende byliv. Med mindre biler og trafikk, vil Høyre skape Bergens vakreste byrom midt i det historiske sentrum.

Området fra Bryggen til Torgallmenningen er blant våre vakreste, og fortjener å gjenoppstå som naturlig samlingssted. En ny bymiljøtunnel vil lede gjennomgangstrafikken vekk og gi plass til folkeliv. Det vil gi sentrum det største løftet på over 100 år. For å få dette til, er det en forutsetning at bybanen til Åsane går i tunnel bak Bryggen.

- 106.** Torgallmenningen, Torget og Bryggen skal knyttes sammen som et bilfritt, sammenhengende gangområde. Bystyret ber byrådet utarbeide nødvendige planer og fremme sak for bystyret snarest mulig
- 107.** Bystyret ber byrådet om å utrede potensialet for miljøsoner med utslippsfri varetransport. Herunder utrede muligheten for å begrense bruken av tunge kjøretøy som leverer til Bergen sentrum
- 108.** Bystyret ber byrådet om å fremlegge en plan for etablering av permanente toalettfasiliteter i tilknytning til Festplassen
- 109.** Bystyret ber byrådet legge frem en sak om bruken av bygningsmassen innenfor området Rådhuskvartalet, herunder gamle rådhus, dagens rådhusbygg, Magistraten, Manufakturhuset, det gamle fengselet, Allehelgensgate 5, samt øvre og nedre del av parkeringsplassen ved rådhuset
- 110.** Bystyret synes det er beklagelig at byrådet legger til grunn salg av Strømgaten 1 før byrådet har levert sak på bruken av bygget. Bystyret forutsetter at det bystyret får fremlagt saken om bruk i forkant av et evt. salg

Finans: Høyres endringsforslag til tallbudsjettet

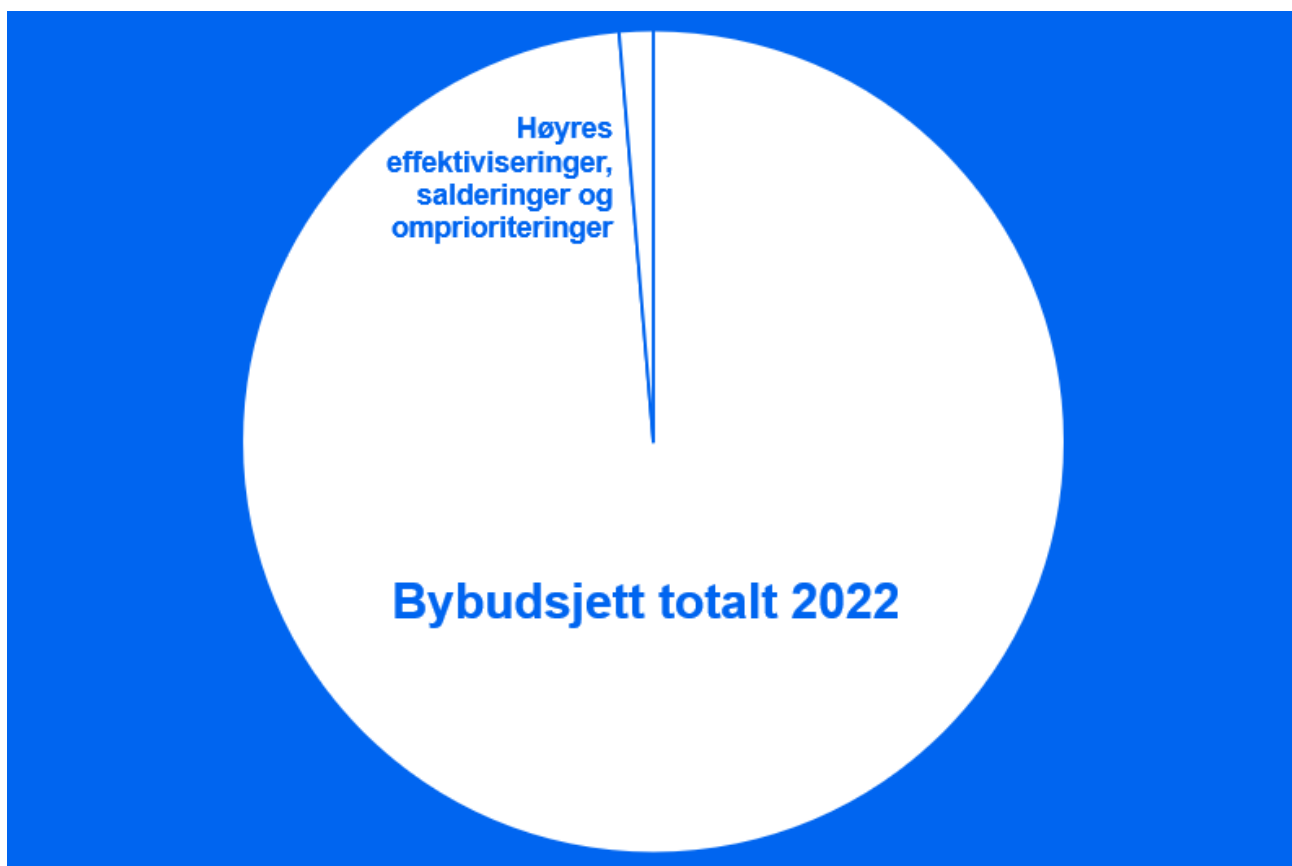
Her følger en oversikt over *hvilke endringer* Høyre har foreslått i byrådets budsjett. Påplussinger er den summen foreslår i tillegg til byrådets budsjettforslag, mens Høyres salderinger er summen vi ønsker å redusere sammenlignet med byrådets budsjettforslag. På noen områder foretar vi omdisponeringer, som vil si at vi bruker pengene på en annen måte enn det byrådet legger opp til.

Budsjettet skal endelig vedtas i bystyret 15. desember. Det innebærer at Høyre, i samarbeid med andre partier, kan endre enkelte tallforslag for å skape flertall. Budsjettforslaget må først og fremst må leses som Høyres prioriteringer, mål og ambisjoner dersom vi hadde hatt rent flertall alene.

Det foreslås flere tiltak som kan bidra med å snu ressursbruken fra sentraladministrasjon og byråkrati, til mer tjenesteproduksjon og bedre forvaltning av kommunen på vegne av bergenserne.

Rammene for bybudsjettet 2022 er 23,9 milliarder kroner. Høyre foreslår effektiviseringer, salderinger og omprioriteringer for ca. 322 millioner kroner. Det tilsvarer endringer på omtrent 1,35 prosent av byens totale budsjett. Av dette utgjør omdisponeringer og økt driftsresultat mer enn 65 millioner kroner, slik at de totale endringene reelt sett dermed er enda mindre.

NHOs kommuneanalyse av Bergen (2019) viser at kommunen har et effektiviseringspotensial på 177,7 millioner kroner årlig innenfor områdene sykehjemdrift og hjemmebasert omsorg alene. Dette viser at Høyres alternative budsjett, som omfatter hele kommunebudsjettet, for 2022 både er ansvarlig og mulig å gjennomføre i praksis.

Balanse inkl. finanskostnader

Sum innsparingstiltak	322 240 000,00 kr
Sum utgifter	-320 930 832,00 kr
Sum utgifter fratrukket finanskostnader	-420 800,00 kr
Balanse	888 368,00 kr

* Balansen sammenlagt med budsjettet økt driftsresultat på 30 millioner kroner, gir et **mindreforbruk med Høyres opplegg på ca. 30,9 millioner kroner sammenlignet med byrådets forslag. Beløpet avsettes til fondssparing.**

Høyre bruker mindre penger og setter av over 30 millioner mer til fondssparing

Mer igjen for pengene med effektiviseringer

I budsjettet for 2020 og 2021 foreslo byrådet først en rekke effektiviseringer, som de deretter gjorde kraftige nedjusteringer av. De årlige effektiviseringene er blitt nedjustert, mens ambisjonene for hele økonomiplanperioden på fire år likevel viser at effektiviseringene på sikt skal øke. Dette betyr at byrådet også her dytter jobben foran seg og utsetter oppgaver de syns er vanskelig, eller politisk krevende, frem i tid.

Høyre er kjent med at effektiviseringer og innovasjon fordrer prioriteringer og hardt arbeid. Derfor foreslår Høyre et høyere uttak enn det byrådet legger opp til. Et grep som både understreker behovet for at effektiviseringer må gjennomføres, og ikke bare skyves på og overlates til andre, i tillegg til at Høyre foreslår et nivå som skal være realistisk og praktisk gjennomførbart i 2022.

Mindre byråkrati – bedre tjenester

For hele perioden har Høyre en avbyråkratiseringsreform (ABE-reform). Den startet med alternativt budsjett for 2020 og videreføres i årene fremover. I budsjett for 2022 foreslår Høyre at reformen gjennomføres med konkrete innsparinger på fagområder det stillinger knyttet til tjenesteproduksjon skjermes. Tilsvarende vern gis ikke til administrative stillinger, stabsfunksjoner m.m.

ABE-reformen gjennomføres også i 2022. Reversering av vekst i antall direktører, rulle tilbake utviklingen med flere byråkrater og ikke-nyansettelser på utvalgte området ved turnover. Veksten i antall direktører i Bergen kommune har vært høy, og har mer enn doblet de siste fem årene. I 2015 hadde kommunen 17 direktører, mens det nå er 37.¹

¹ Kilde: Budsjetteknisk spørsmål besvart 21.10.2021, ref. også NRK Vestland 22.11.2017 <https://www.nrk.no/vestland/nesten-dobbelt-sa-mange-direktorer-pa-to-ar-1.13790439>

Høyres prioriteringer i driftsbudsjettet

Tjenesteområde	Tiltak	Sum	Forklaring
	Reduksjon eiendomsskatt bolig og fritidseiendommer 2022	89 889 832,00 kr	<i>Se forklaring under kapittel om eiendomsskatt</i>
	Økt driftsresultat/fondsavsetning	30 000 000,00 kr	
	Tiltak for næringslivet knyttet til korona	10 000 000,00 kr	
21-Pensjon og fellesposter	Parkeringsavgift for besøkende ved kommunale bygg og anlegg	3 500 000,00 kr	<i>Reversere byrådets opplegg</i>
21-Pensjon og fellesposter	Parkeringsavgift for kommunalt ansatte	10 000 000,00 kr	<i>Reversere byrådets opplegg</i>
	Tiltak for redusert sykefravær	5 000 000,00 kr	
01B-Skole	Billigere SFO for husstander med samlet inntekt under 700K	3 500 000,00 kr	
01B-Skole	Endringer som følger av budsjettforliket, økt tilskudd fra staten til SFO (tilleggsinnstilling 2)	30 400 000,00 kr	<i>Se omdisponering i Høyres saldering og effektivisering, samt forklaring under kapittel om SFO</i>
01B - Skole	Tette pandemiens kunnskapshull	15 000 000,00 kr	
01B - Skole	Forsterket innsats mot frafall	5 000 000,00 kr	
01B - Skole	Etter- og videreutdanning av lærere	4 000 000,00 kr	
01B - Skole	Alle 9. klassinger transporteres Espeland fangeleir og Gestapomuseet som en del av undervisningsopplegget	520 000,00 kr	
01A - Barnehage	Mobilt språkteam	2 000 000,00 kr	
01A - Barnehage	Kompetanseheving barnehager	5 000 000,00 kr	
13 - Idrett	Øke søkbar pott, driftstilskudd til klubbeide idrettsanlegg	10 000 000,00 kr	
13 - Idrett	Driftstilskudd til Åsane Arena	6 000 000,00 kr	
13 - Idrett	Helsårsdrift Nordnes Sjøbad	3 200 000,00 kr	
8 - Samferdsel	Økt vedlikehold for å ta igjen etterslep på det kommunale vegnettet	15 000 000,00 kr	<i>Totalt 50 mill årlig (35 i byrådets opplegg)</i>
8 - Samferdsel	Grønt næringsliv, søkbar pott for etablering av ladesasjoner og overgang til el-bil	2 500 000,00 kr	
	Arkitektfaglig kompetanse, plan- og bygningsetaten	2 000 000,00 kr	
10D - Klima og miljø	El-bilsatsning, borettslag	2 500 000,00 kr	
10D - Klima og miljø	Oppfølging av miljøgranskning i Rådalen	2 000 000,00 kr	
10D - Klima og miljø	Sælevannet, bekjemping av luktproblem	500 000,00 kr	
10D - Klima og miljø	Grønn strategi	5 000 000,00 kr	

	Testmillion, hurtigtester i skolen	1 000 000,00 kr	
03A - Tjenester til eldre	Mat til eldre, herunder reversere avviking av varmmatproduksjon ved sykehjemmene Kolstihagen og Lyngbøtunet	15 000 000,00 kr	
03A - Tjenester til eldre	Sommerjobb på sykehjem for 70 ungdommer	2 000 000,00 kr	
03A - Tjenester til eldre	Økt aktivitetstilbud for eldre (både hjemmeboende og sykehjemsboere)	5 000 000,00 kr	
03A - Tjenester til eldre	Jormor faglig leder	1 200 000,00 kr	
03A - Tjenester til eldre	Prosjektering, demenslandsby	500 000,00 kr	
12A-Kultur	Videreføring av sommerleir for personer med utviklingshemming	1 200 000,00 kr	
05A - Forebyggende helsearbeid	Reversere kutt i antall stillinger i Barne og- familiehjelpen	4 000 000,00 kr	
	Program mot ungdomskriminalitet, herunder: <ul style="list-style-type: none"> • Tilskuddsordning til ungdomsklubber • SLT-kontakt i hver bydel (2 bydeler per kontakt) • Tilskuddspost til egenorganisert aktivitet 	8 000 000,00 kr	<i>Hvorav kr 300 000,- øremerkes Initiativ Laksevåg, oppstart av ungdomsklubb ved ny Holen skole</i>
12A - Kultur	Bymuseet i Bergen (økt driftstilskudd for å sikre byggedlikehold, samt verbalforslaget om Brannmuseum)	5 000 000,00 kr	
12A - Kultur	Husleierefusjonsordningen for kulturhus (utvidet ramme og inkluderer Grieghallen, USF, Sentralbadet, Bergen Kjøtt og Cornerteateret m.fl.)	1 600 000,00 kr	
12A - Kultur	Studentmillion: Søkbar pott til studentkultur	1 000 000,00 kr	<i>Kobling mellom Kulturstyret/Velferdstinget Vest og til kulturinstitusjoner og samarbeid med studentene</i>
Økning tilskuddslisten		12 921 000,00 kr	
Sum driftsutgifter		320 930 832,00 kr	

Høyres endringer i tilskuddsbudsjettet

Tjeneste	Mottaker	Forslag 2022	Økning sml. med byrådets forslag	Kommentar
Ny linje	Sykkelkids	750 000,00 kr	750 000,00 kr	
Ny linje	<i>Trygg i vann</i> , Redningssekskapet: Livredningsopplæring for 9. klassinger	750 000,00 kr	750 000,00 kr	
Ny linje	Bergens Skog- og Træplantningsselskap	800 000,00 kr	800 000,00 kr	
Ny linje	PitStop	1 000 000,00 kr	1 000 000,00 kr	
Ny linje	Troldhaugen, sikre undervisningsopplegg	250 000,00 kr	250 000,00 kr	
Ny linje	Fortidsminneforeningen Bergen lokallag	50 000,00 kr	50 000,00 kr	
Ny linje	Aktivt pusterom	300 000,00 kr	300 000,00 kr	
Ny linje	Krisestøtte til Beffen	350 000,00 kr	350 000,00 kr	
Ny linje	Litfest, økt tilskudd	150 000,00 kr	150 000,00 kr	
Ny linje	Stiftelsen Vestnorsk Jazzsenter	110 000,00 kr	110 000,00 kr	<i>Tilbakeføre tilskuddet til Bergen in a nutshell</i>
Øvrig kulturaktivitet	Amatørkulturrådet i Bergen (tilskudd <i>støtteordning lokal kulturaktivitet</i>)	1 216 000,00 kr	700 000,00 kr	
Kulturvern	Stiftelsen Espeland fangeleir (881585952) - Gestapomuseet	1 052 000,00 kr	1 000 000,00 kr	
Litteratur	Stiftelsen Litteraturhuset i Bergen	2 053 000,00 kr	1 000 000,00 kr	
Ymse kunstformidling	BUZZ, økt driftsstøtte	566 000,00 kr	250 000,00 kr	
Tverrestetisk	Vagant AS - Tidsskriftet Vagant	403 000,00 kr	200 000,00 kr	<i>Økt tilskudd til drift</i>
	Kulturhus i Fana og Åsane	1 000 000,00 kr	1 000 000,00 kr	<i>Økt tilskudd til drift, tildeles kultur-kontoret</i>
Vanlig grunnskoleundervisning	Fargespill	860 000,00 kr	500 000,00 kr	<i>Reversering av byrådets kutt</i>
Andre velferdstiltak psykisk helse	Fontenehuset Bergen	2 309 000,00 kr	1 300 000,00 kr	<i>Reversering av byrådets kutt</i>
Andre velferdstiltak psykisk helse	Amalie Skrams hus	4 974 000,00 kr	300 000,00 kr	<i>Reversering av byrådets kutt</i>
Andre velferdstiltak psykisk helse	Informasjonssenteret Hieronimus	396 000,00 kr	100 000,00 kr	<i>Reversering av byrådets kutt</i>

Andre velferdstiltak psykisk helse	Kirkens SOS i Bjørgvin	1 153 000,00 kr	100 000,00 kr	Reversering av byrådets kutt
Andre velferdstiltak psykisk helse	Blå Kors Bergen - Kompasset	860 000,00 kr	100 000,00 kr	Reversering av byrådets kutt
Andre velferdstiltak psykisk helse	Landsforeningen for pårørende innen psykiatri LPP Bergen	416 000,00 kr	100 000,00 kr	Reversering av byrådets kutt
Andre velferdstiltak psykisk helse	LEVE - forening for etterlatte etter selvmord	385 000,00 kr	100 000,00 kr	Reversering av byrådets kutt
Andre velferdstiltak psykisk helse	Mental helse Bergen - Treffstedet Loftet	890 000,00 kr	100 000,00 kr	Reversering av byrådets kutt
Andre velferdstiltak psykisk helse	Psykiatriliansen	1 543 000,00 kr	500 000,00 kr	Reversering av byrådets kutt
Andre velferdstiltak psykisk helse	Spillavhengighet Norge	1 770 000,00 kr	100 000,00 kr	Reversering av byrådets kutt
Sosial rådgivning og veiledning	Kirkens Bymisjon - Gatejuristen	259 000,00 kr	258 000,00 kr	Reversering av byrådets kutt
Lavterskeltilbud for rusavhengige	Kirkens Bymisjon - FRI med ProTeam	104 000,00 kr	103 000,00 kr	Reversering av byrådets kutt
Lavterskeltilbud for rusavhengige	Blå Kors Bergen - Hvite Bånd Dagsenter	1 143 000,00 kr	100 000,00 kr	Reversering av byrådets kutt
Sosial rådgivning og veiledning	Papillon	966 000,00 kr	500 000,00 kr	Økning
Økning tilskuddsliste			12 921 000,00 kr	

Høyres endringer i investeringsbudsjettet

Tiltak	2022	2023	2024	2025
Økt innkjøpsbudsjett for KODE (Må også sees i sammenheng med koronatiltak)	1 500 000,00 kr	1 500 000,00 kr	1 500 000,00 kr	1 500 000,00 kr
Olsvik barnehage ¹	-41 900 000,00 kr	-59 200 000,00 kr	-32 100 000,00 kr	
Den grønne akse	-5 700 000,00 kr	-3 700 000,00 kr	-5 000 000,00 kr	
Idrettshall Mjølkeråen, oppstart av prosjektering	500 000,00 kr			
Sædalen idrettspark	3 000 000,00 kr	16 000 000,00 kr		
Digitale læringsentre	12 000 000,00 kr			
Økt tilskudd til arbeid med hjertesoner	10 000 000,00 kr	10 000 000,00 kr	10 000 000,00 kr	10 000 000,00 kr
Fysak i bydelene	40 000 000,00 kr	40 000 000,00 kr	40 000 000,00 kr	40 000 000,00 kr
Solcellepanel på kommunale tak	750 000,00 kr			
Arboretet, strakstiltak brannvern ²	950 000,00 kr			
Arboretet, brannsikring ²	5 200 000,00 kr			
Endring i investering	26 300 000,00 kr	4 600 000,00 kr	14 400 000,00 kr	51 500 000,00 kr

¹ Ikke nødvendig ut fra eksisterende barnehagedekning, samt at kostnad pr. barnehageplass fremstår ekstravagant.

² Støtten til Arboretet gis under forutsetning av at det kan føres som investering på investeringsbudsjettet. Budsjetteknisk spørsmål ga ikke mer enn indikasjoner på at dette er korrekt.

Beregning av finanskostnader

I henhold til svar på budsjetteknisk spørsmål legges det inn en budsjettrente for nye lån på 1,6 prosent. Første avdrag vil bli belastet året etter, dvs. da i 2023, med 4 prosent av lånebeløpet. Ettersom driftsbudsjettet i Høyres alternative budsjett bare omfatter 2022, vil finanskostnadene for økt låneopptak dermed slå fullt inn først i 2023.

Investeringer båndlagt gjennom avsetning til Kulturinvesteringer

Tiltak	2022	2023	2024	2025
Prosjektering Griegkvartalet	2 500 000,00 kr	2 500 000,00 kr	2 500 000,00 kr	2 500 000,00 kr
Istandsetting av Kjødetomten (etter kjøp av tomt)	5 000 000,00 kr	5 000 000,00 kr	5 000 000,00 kr	5 000 000,00 kr
Sum øremerking	7 500 000,00 kr	7 500 000,00 kr	7 500 000,00 kr	7 500 000,00 kr

* Midlene innebærer en båndlegging av investeringsmidler under Kulturinvesteringer og påvirker dermed ikke det alminnelige investeringsbudsjettet med tilsvarende finanskostnader på driftsbudsjettet

Høyres salderinger og omdisponeringer, drift

Tiltak	År 2022	Forklaring
Avbyråkratiseringsreform (ABE-reform)	-100 000 000,00 kr	
Optimalisering av innkjøpsordninger	-30 000 000,00 kr	
Redusert sykefravær (Se også tiltak for redusert sykefravær)	-30 000 000,00 kr	<i>Motpost: Tiltak for redusert sykefravær</i>
Effekter av økt konkurranseutsetting (herunder renhold)	-30 000 000,00 kr	
Effektivisering og innovasjon, forsterket uttak	-25 000 000,00 kr	
Skattefinansiert SFO 1. klassinger	-20 000 000,00 kr	<i>Delvis omdisponert til skattefinansiert SFO for familier med samlet inntekt under kr. 700 000,-</i>
Redusert konsulentbruk, IKT	-10 000 000,00 kr	
Tiltak som fremmer heltidskultur	-10 000 000,00 kr	
Styrke kommunens naturarbeid - kompetanse og kapasitet	-6 500 000,00 kr	<i>Omdisponeres delvis til klimasatsinger</i>
Klimaetat	-6 000 000,00 kr	
Byarkitekt	-5 840 000,00 kr	<i>Omdisponeres delvis til styrket arkitektfaglig kompetanse, plan- og bygningsetaten</i>
Grønn og bærekraftig omstilling av næringslivet	-3 000 000,00 kr	<i>Omdisponeres delvis til samme felt, underlagt Høyres prioriteringer</i>
Planleggere for sykkel og mobilitet (10D - Klima og miljø, ID 36020)	-2 000 000,00 kr	
Satsing på dyrevelferd - innkjøp av dyrevennlige matvarer (16 - Administrasjon og fellesfunksjoner). Se støtte til mat for eldre	-1 000 000,00 kr	
RPA teknologi - Ny digital medarbeider	-1 500 000,00 kr	
Aktivitetskoordinator i byrommene	-1 000 000,00 kr	
Endringer som følger av budsjettforliket, økt tilskudd fra staten til SFO (tilleggsinnstilling 2)	-40 400 000,00 kr	<i>Omdisponeres delvis til billigere SFO m.m.</i>
Sum salderinger og omdisponeringer	-322 240 000,00 kr	

Forklaringer til salderinger

Eiendomsskatt

Byrådet budsjetterer med å kreve inn 648 millioner kroner i eiendomsskatt på bolig og fritidseiendommer i 2022. Høyre har som ambisjon å halvere eiendomsskatten i løpet av valgperioden. For 2022 beregnes 648 MNOK / 2 (halvering) / 4 år = 81 millioner kroner. Høyre har fått kommuneadministrasjonen til å utarbeide en skjematisk fremstilling av mulige innretninger av eiendomsskatten for privatpersoner med en promillesats på 2,5 og innslagspunkt på kr 850 000,- så vil vi for 2022 kutte eiendomsskatten med ca. kr 89 889 832,-. Dermed vil vi mer enn halvere eiendomsskatten ila. valgperioden. I 2022 vil 2700 flere husstander og ferieboliger slippe eiendomsskatt med Høyres opplegg.

**2700 husstander
slipper
eiendomsskatt i
2022**

Optimalisering av innkjøp

Bergen kommune er en av landets største innkjøpere med over 6 milliarder kroner i året. Høyre legger opp til en moderat optimalisering av innkjøpsordningene.

Billigere SFO

Skattefinansiert SFO for husstander med samlet inntekt under 700 000. Høyre ønsker å gi gratis SFO til de familiene som trenger det mest, ikke bruke det offentliges penger på de som har råd til å betale selv.

Gjennom instituttet for budsjettekniske spørsmål, har vi spurt administrasjonen om kostnadsberegninger for å kunne legge inn korrekt beløp i vårt alternative budsjett. Ettersom gratis SFO er en søknadsbasert ordning, har fikk vi til svar på vårt spørsmål fra administrasjonen at det ikke lot seg regne ut. Tallforslaget på kr. 3 500 000,- er derfor et estimat fra Høyres side, med store usikkerhetsmomenter, men som likevel er inntatt for å synliggjøre budsjettprioriteringen med det salderingsbehov som følger med.

I tråd med budsjettforliket mellom SV og regjeringen, er Bergen tildelt 30,4 millioner kroner for gratis halvdagsplass i SFO. Høyre legger til grunn at tilbudet er fullfinansiert fra statens side og setter av hele beløpet til merutgiftene, og ber byrådet om å tilpasse innretningen på SFO-plassene slik at tiltaket er og blir fullfinansiert med statlige midler.

Tiltak som fremmer heltidskultur

Høyre stilte budsjetteknisk spørsmål til denne budsjettposten, og ble gitt et kort svar som ikke ga noen spesielt videre veiledning for behovet for avsetningen. Manglende begrunnelse gjør at tiltaket tas ut og brukes isteden som del av finansieringen på øvrige helseprioriteringer, som kvalitetsmat for eldre.

Tiltak for redusert sykefravær

Bergen kommunes andel av kommunalt sykefravær overstiger en halv milliard kroner årlig. Når Høyre budsjetterer med lavere sykefravær på 30 millioner kroner, burde det være et realistisk mål for budsjettåret 2022. Samtidig legger vi inn 5 millioner kroner i målrettede tiltak for å redusere sykefraværet, slik at det også tilføres ressurser for å bidra til at målsetningen oppfylles.

Forbedringer i sykefravær er et stort prosjekt som tar lang tid og må måles over flere år. Arbeidet krever god og sterk ledelse, gjennomføringsvilje og evner over tid, at alle involverte parter forplikter seg, har klare oppgaver og klare mål, og måling på mål.

En mulighet å strukturere dette på er gjennom endringsprosjekt MAP-GAP-ACT:

- Forslag til prosjekt med klare mål
- Forankring hos alle parter (inkludert tillitsvalgte)
- Dyptgående kartlegging av årsakene til sykefravær.
- GAP: Hva er problemet i dag? MAP: Hvor ønsker vi å være om 3 år? ACT: Hvordan kommer vi dit?
- Utarbeide en plan for hvert enkelt virksomhetsområde, som bør inkludere klare mål oppgaver for lederne, klare tidslinjer, mål rapporteringslinjer og rapporteringsplikter.
- Opplæring for de lederne som trenger det.
- Klare tiltak helt ned på person/ansatt. Det være seg organisatoriske tiltak, psykososiale tiltak og/eller fysiske tiltak.

Arbeidet bør starte med kartlegging, opplæring og klare tiltak. Dette fordi ledelse er nøkkelen til å lykkes, for å skape et sterkt prosjekt og endringsledelse som står seg. Lederne i Bergen kommune må sikres verktøyene de trenger.

Høyre ønsker å understreke viktigheten av å redusere sykefraværet, vi legger inn 30 millioner kroner i besparelser og øremerker 5 millioner kroner til tiltak for å redusere sykefraværet. Dette arbeidet er kanskje det viktigste arbeidet som er i et kommunebudsjett, både av hensyn til hvordan vi bruker pengene til innbyggernes beste og for at kommunen skal være en god arbeidsgiver.

